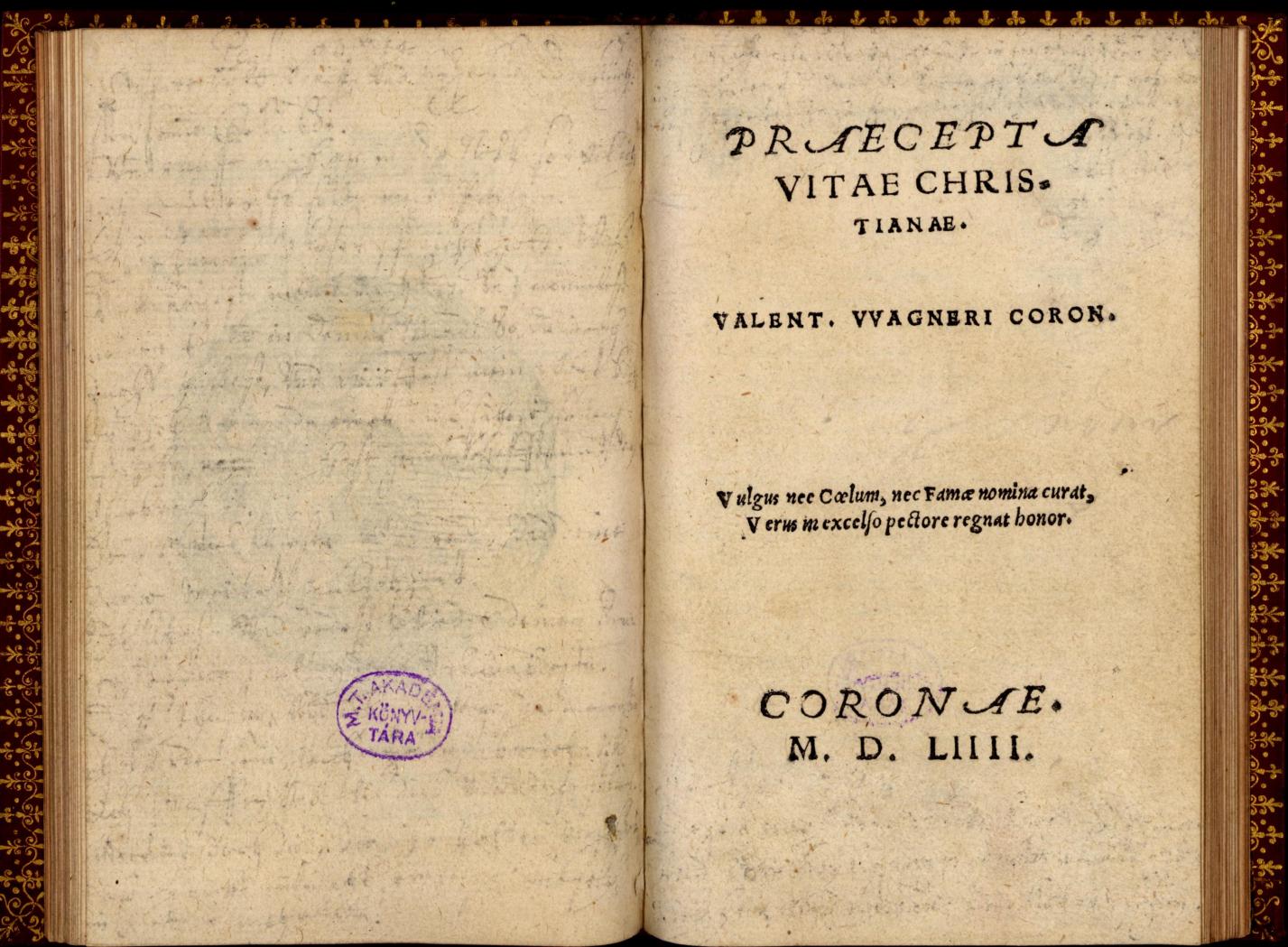

Centimetres

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue Cyan Green Yellow Red Magenta White 3/Color Black

PRÆCEPTA
VITAE CHRIS.
TIANAE.

VALENT. VVAGNERI CORON.

Vulgus nec Cœlum, nec Famæ nomina curat,
Verus in excelso pectore regnat honor.

CORONAE.
M. D. LIII.

PRAECEPTA VITAE CRISTIANAE.

ELEGIA PRIMA.

Se bene quisq; probet, primus potiorq; salutis.
 Et animi morbos non latuisse, gradus.
 Qui noua mox fide submittit uulnera curae,
     Auxiliatrici s̄epe leuatitur ope.
 Sed mala qui duro latitania pectore cœlat,
     Oculto uictus s̄epe dolore perit.
 Tu peccata tuo et iuere recubantia corde,
     Detege, nec cæco pectore crimen aliis.
 Neue in decessu serpent, maioraq; siant,
     Conatu remoue damna futura pio.
 Exitio multos neglectior implicat error,
     Res grauis est, uicium cernere nolle suum.
 Dat ueniam trepidis superum clementia lapsis,
     Viuifco lajos flamme Christus alit.
 Erigit oppressos, ac firmat robore uerbi,
     Pondere nec patitur succubuisse graui.
 Ergo age, qui uera fidei uirtute reuixisti,
     Maxima sit uitam degere cura nouam.
 Sis pius, et sanctis æternum numen honora
     Moribus, et puro pectore quare Deum.

A 2

Neg

Nec cole præclaras saltim clamoribus artes,
O fficijs uirtus splendeat ipsa pjs.
Altitonans iustas firmo moderamine leges
R oborat, ac uerbo præsidet ipse suo.
Pectoribus solidam recti mens conscientia pacem
Efficit, et placida membra quiete foveat.
Dulcius in stipula securum carpere somnum,
Quam pauidos auratos corde subire thoros.
Nemo caret uicio, scelus est tamen omnibus æque
Criminibus mentem profliguisse suam.
Quae iubet ipse Deus tractet tua lingua, pioque
Exemplu ueram confiteare fidem.
Nec satis est iactare fidem, uirutibus illa
G audent, amatq; pium uiuida semper opus.
Summus legis honor, legum est præscripta tenere,
Legibus et mores instituisse bonis.
Immensa à fatis dependet machina mundi,
AB ternoq; manent subdita cuncta Deo.
Res hominum celeri diuum sapientia uersat
Turbine, nec firmo fors manet ulla gradu.
Dum temulant a ruit, dubio dum ludit honore,
Injicit ambigua spemq; metumq; manu.
Deprimit, atque iterum, titulis quos uexit in altum.
Implicat extremis mox violenta malis.
Lucet in aduersis syncreti candor amici,
Hic labor est mutuam non temorare fidem.

Pura

Pura fides hominum res est rarissima, Vera
M aius amicitia nil uagus orbis habet.
Istib; perpetuò, & multo sit nomine carus,
Quem pia uirtutis curaque amorq; tenet.
Felix, qui teneris artem condidit ab annis,
Doctrina solidas & sibi querit opes.
Qui suafic certa formauit pectora lege,
Vt non fortunæ subdita colla gerat.
Quisquis amat toto sacras conamine Musas,
Is meritò Sophiac nomen amantis habet.

ELEGIA II.

Vt tua uita deo placeat, pius esto, Dei q;
Totus ad exemplum téque animumq; reges.
Moribus impociis uiue, & tibi pectore teste
N itere nullius conscius esse mali.
Sedula, quicquid agis, pulchri sit cura decori,
N ullumque attenta præcipitancy opus.
Corde graues curas, atque otia turpia pelle,
D etimeat sanctus uiuida membra labor.
Ille autem pulchra tolerat ratione labores,
C ui sine fruge aliqua non perit ulla dies.
Virtutem exerce dum uirtus floret, & atas
A ptior est, animo sufficiente tuo.

A 3

Quercus

Quemlibet exultis augeri, & crescere donis
F eruida in officio cura fidesq; facit.
Quam brevis est ætas hominis? quā plena laborum?
P erpetuum totus quam nibil orbis habet?
Viuitus incertum, nec quisquam præpetis æui
N obis dies, animo præmeditante, potest.
Turibus occulte perit irrevocabilis ætas
M oribus, et sensim uita diesque fluit.
Victus avaritia secum omnia perpetue cura
V ersat, et argenti pallet amore miser.
Ocia pauperies, luxum comitatur egestas,
P ræbet inexhaustus sudor honestis opes.
Prouidus a statis conuetat tempore uitium,
S ed folidi mebis nil rationis habent.
Tutamen hic iusto medium conanūne serua,
O ptinus est medium posse tenere labor.
Nulla iuvat turpi congesta pecunia fraude,
I ustorum rebus Sorsque Deusq; fauet.
Omnipotens animum ditat satiatq; piorum,
M isceret in explicitis impia lucra malis.
Respice non uires hominis formamue caducam,
S ed dotes animi iudiciumq; pijs.
BIt aliquid pulchro præcellere corpore multos,
A st animus precium corpore maius habet.
Si uirtute alijs præstas, gaudeto modeste,
N e quando in portu subruat undaratem.

Lubrica

Lubrica fortunæ cautim pete munera, præceps
V ulgus inexhaustis implicat illa dolis.
Dum fugis inuidiam et titulos, ita degere uitam
C ura sit, à doctis ne reprobere uiris.
Nec male summa petas, nec spectes semper ad ima,
T utior in medio sic tibi cursus erit.
Aures ac linguam certo moderamine frena,
N ec subitis oculos uolue revolue modis.
Quicquid agis, sapienter agas, et semper ubiq;
A B ternum præsto numen adeste scias.
Consilio finem, et successus prospice, nunquam
Sic impropositis decipiere malis.

ELEGIA III.

Peccata ut fugias, uigili nocte que distique
I udity extrellum resifice mente diem,
Nullumq; obscenis unquam tere moribus a uims
T raducas celerem nec sine fruge dicem.
Dulcibus insuda musis, ac sedulus esto,
A dmotaque simulata precare manu.
Ardua perpetuo uirtus sudore coronas
A mbit, inexpletisque astra labore petit.
Rarus ad egregias natura peruenit artes,
M ollia sunt studijs corda founenda bonis.

Ergo

Ergo age dum faciles animi, dum mobilis astas,
Chare puer musis pectora trade pijs.
Noxiāque illorum fugito commertia, palam
Quos constat magnis displicuisse uiris.
Nemo tibi uerae dulcem pietatis amorem:
Aut turbet sanctum religionis opus.
Eximia est uirtus, cum rerum postulat usus,
Infracto casus corde subire graues.
Quod fortuna iubet, tranquilla mente ferendū est,
Hic labor egregij est officiumque uiri.
Felix, qui potuit tumidum contempnere mundum,
Et Sathanæ blandis abstinuisse dolis.
Delicias mensæ fugito, natura quod optat,
Id stomacho tantum suppeditare decet.
Fortis, qui carnis fallacia gaudia calcat,
Et quicquid totus criminis orbis habet.
Debilitant animos, et corpora languida reddunt
Morbi, sed mentem saepe acuere piam.
Dic grates superis, cum te fors uersat acerba;
Spes iustis magni certa medela mali est.
Contra fortunam muni tua pectora: multi
Sub cruce præstantes occubere uiri.
Longanimis mansueta Deince brachia culpes,
Communes morbos gratia dia leuat.
Concipe sincero meditando pectore Christum,
Et pura insuperas luanina tolle dominus.

N^ccc^s

Neue supercilij laxes male tutus habentis,
In præcepis oculus uertitur omne malum.
Et linguam ratione regas, namq; egerit illa,
Saepè tibi satius quæ tacuisse foret.
Res minor est fixam iactu contingere metam,
Quam linguam innocuè composuisse suam.
Diuorum infudascriptis, hæc pectora formant,
Nec quicquam incassum cor laborare sinunt.
Si tibi forte subit turpis meditatio, famæ
Gloria te reprimat iuditiumque Dci.
Vt paupertatis deuites tædia, disce
Naturæ tantum uiuere posse tuæ.
Qui nullis opibus, perituroue indiget auro,
Summè diuitijs adfluit ille suis.
Sed qui forte sua contentus uiuere nescit:
Et si possideat plurimi, pauper erit.
Sicut enim exiguum per se natura requirit,
Sic nullum finem luxus auarus habet.

ELEGIA IIII.

Sperne uoluptates carnis, ne corpora ledant,
Aut animum turbulent, insificantque tuum.
Lubrica declimes fugituræ gaudia uitæ,
Gaudia, quæ sanctum saepe morantur opus.

B

Maxi

Maxima pars hominum: uenitri dum seruit avaro^e
Reddit mplexam luxuriando gulam.
Delicie, Venus, & cum mollibus otia plumbis,
Virtutem in mundo uix superesse finunt.
Quaratione potes mopi succurito, pauperis
Qui nos Altitudo conciliabit, erit.
Situ a sors curta est, nec rerum suppetat usus,
Debita nec uitæ sunt alimenta tuæ.
Pectore ne subito spes abiject, sed bene constans.
A ssiduis precibus sollicitato Deum.
Otia ceu pester fugiūs, fidōque labore
Corporis exerce sedula membra tui.
Vtere sed modico uino, nam parcus hauium,
Plus tibi, quod tribuat commoditatis habet.
Quæ tenet incerti spacioſus temporis orbis.
Ne turbent sensus, inficiantue tuos.
Linguam, oculos, auresq; regis, quia ſepe per illas
Nos feriunt variis illata tela malis:
Scire loqui laus est, laus est quoque scire tacere;
Et pretium uirtus utraque ſemper habet.
Rideto parce, nimius præcordia rifus
Eneruat, mollemq; efficit offe uirum.
Forma decet tacito pueros inclusa pudore;
Sed uultus confans cum grauitate fenes.
Cum tibi blanditur luxu infidiosa uoluptas;
Si memor et acutam tam properare tuam.

Dum male ſperamus fluide longiflma uite
Tempora, dum fatum fallere poſſe putas,
Irruit obscuræ properata potentia mortis,
Cunctisq; occultas inicit illa manus
Pelibera, fi quid fueris cepturus, & ante
Quā tentes, penitus proſpice qui, quid agis.
Sic impendens stimulante timore pericli,
Semper prudenti pectore tutus eris,
Ab nipsis facilis quite uenientia fati
Humanis ſperans fallere poſſe dolis.
Impia fortassis celabit criminis mundus:
Tutus & ad tempus turpis adulcer erit.
Sed fructum inuenient mox lamentabilis cui,
Protinus & culpani ſuppliumq; luenti
Has iam præſagit ſcelerum mens conſcia pœnas,
Sentient tantum præſcia corda malum.

ELEGIA V.

Dum tua tractari, dum fleſti moribus etiis,
Inq; nouias formas motilis ire potest:
Iam tenerum ingenuis animum puer inſtrue muſis.
Nulla potest do illes reddere cura fenes.
Cum ſubit impetas animum, uel ſubdit a uerſat
Pectora foliūis noxia cura modis.

B 4

Obſeruac

Obserua infidias Satanas & fraudemque dolorum
Carnis & illebris ne capiare caue.
Lasciuos artus sancto compescere labore,
Sed medica cura languida membra soue.
Vivere quotidianus tempus te credere supremum,
Quia non sperata est, gratior hora uenit.
Sordidulus animo curas depone, futuræ
Ipse iubet uite nos meminisse Deus.
Tempora si plectes, Virtus oblitus erat aurum,
Pura fides fraudem proterit atque dolorum.
Imپianæ pectus tibi turbet opinio plebis,
Mobile nec quereras quid male uulgas amet.
Quem prior est exosa, sequens uenerabitur ætas,
Censuram meriti fata diesque frunt.
Vive pie, ac merito quemuis ueneratus honore,
Te prono solis pectori iangle bonis.
Rectius ut nocuas possis rescindere curas,
Quem uerbes tota concipe mente Deum.
Suspice conuexi pulcherrima sydera cœli,
Veraque oblectes cor ratione pium.
Ne seriem æternæ latitantia nunina mentis,
Nec sensu queras abdita fata tuo.
Quicquid agis, superos animo uotoque precare,
Implora uerum supplice mente Deum.
Corporis ut uires unum confortat & auget,
Sic animis addit robora sermo Dei.

Abdita

Abdita nil uirtus, nil charum proderit aurum.
Suffossa occlusum quod male celat humus.
Crebrus inter se studio rebusque piorum,
Consilio ut solido teque tuosque regas.
Profice continuo, paruis ita parua frequenter,
Adiçiens, magnus accumulabis opes.
Scilicet egregio uiuax sudore paratur
Virtus, uirtutem laus preciumque souet.

ELEGIA VI.

His tua præceptis iuuenilia pectora munis,
Et capitii imponent ferta decora tuo.
Si uera adfectus cœlestis gaudia uitæ,
Despicias quicquid lubricus orbis habet.
Vltima nunc adsunt, duro peiora metallo
Secula, iam mundus nil nisi crimen alit.
Nostraq; non cœlum, sed lucrum tempora quaerunt.
Ab lucrum, & quicquid uenter avarus amat.
Tutamen esto bonus, nec rebus defice durus:
Vera per angustum gloria pergit iter.
Vt te cunq; Deus fortunis uerat acerbis,
Quicquid agis, firmo pectori latus age,
Semper & humanis animis præponito rebus,
Virtus constans ut tibi cursus eat.

B 3 AB

Ab pereat, prelio cœli, qui uendit honores,
Próque fauore Dei turgia lucra capit.
Cum premat interitus mundum circumspice totum,
Vt iam anima eternam necia mortis habet.
Nos ergo illecebris mundi uanisque caducisq;
Hanc hominis partem præposuisse decet.
Nitere delictum Christi iam morte piatum,
Placauitq; iras effugisse Dei.
Quare Deum, fatique memor, uitæque futuræ,
Iudicij extremum præmediare dicim,
Ne magnos terræ dominos, aurous potentes,
Suppice, nec uano si quis honore tumet.
Nam iouis ex quo cum stabimus ante tribunal,
Iudicis austri uoce sonante trement.
Proferet extremum laetitia criminæ factum
Brgo age tu puro pectora uiue pie.
Vt primum exurges discubo mane sopore,
Commenda summo tèque quosque D^oo.
Vtp; tue adspirent celestia nuprima uitæ,
Affidus toto pectora funde preces.
Fortiter adsuescas ad duros pectora casus,
Laetæ sit in lucro quæ datur hora tibi.
Oneris impositi quoties sub pondere nutas,
Aerumna uires exuperante tuas.
Funde preces, superosque uoca, gratuq; memento,
Quæ fuerit noti causa scopusque cui.

Acrius

Acrius impellunt dubijs pia pectora casus,
Deuota miseri nununa mente colunt.

ELEGIA VII.

Cum fortuna tonat, luctusque minatur acerbos;
Nec licet inuenis effugisse modis.
Desperant alijs sua uel uenerantur idola,
Obrutas humana plurimus arte perit.
Nos decet ex sacris solacia poscere scriptie,
Infractoque crucem corde subire grauem.
Audendum est, quoties rērum te mutant honestas;
Audendum est, forteſ ſorsque dēusque iuuat.
Non ſemper duris teſtantur caſibus iram
Numina, Crux uersat ſepe probatque fidem.
Sæpe etiam ſtupidum grandes acuere labores,
Sæpe dolor uires ingeniumque iuuat.
Ergo age perdura, fontesque inquire ſalutis,
Haud ne ſer longis ſors odiosa moras.
Poſtquam creuerunt adſlictæ uulnera mentis,
Iupiter occulē iam tibi præbet opem:
Et ſenſim tristi depellet nubila mente,
Teq; ſalutiferis colleet ad alta modis.
Tu mo do diuinis animum submitte regendum
Legibus, arbitrio nec male uincitq; tuus.

Pectora

Pectore sis insens, & puro corpore castus,
Hec nos efficiunt templa sacrantque Deo.
Mores quemq[ue] probant, fructu cognoscitur arbors
Res solet authorem quæq[ue] referre suum.
Si bonus atque humilis, sic te uirtus que Deusque
Tollerat in excelsum, constituetque locum.
Amplius cernis opes, uires, & gaudia mundi,
Hæc bene despicies si peritura scies.
Viu deo, ualeat mundus, mundique uoluptus,
Illecebris ualeat terra superba suis.
Cauior ut degas, striculum iam dæmonis ensim
Respicere, lethiferis spicula timida dolis.
Cum sanctis tracta cœlestia, moribus autem
Adsucessis, sanctum qui decuere uirum.
Quæ pia sunt semper studiis audire, loquique,
Res animum in Zelumi pertrahet illa tuum.
Ne male traducas ignava per oculia uitam,
Serius est fallax, & sine fruge labor.
Noxia uirtuti est, uariorumque esca malorum
Pigricies, luxu desidiosa suo.
Cum bene ceplisti, naturis uiribus insta,
Ut summam ualeas impoñuisse manum:
Ne si forte tuos tu bet fortuna labores,
In medio linquis optima cepta gradu,
Ut uictor palme sanctos merearis honores,
Continua cursus absque quiete tuos.

Nec

Nec te poeniteat duros tolerare labores,
Ut refras operis commoda certa py.
Virtutis proprium est tantisper currere, donec
Præscriptum uitæ conficiatur iter.

ELEGIA VIII.

Mox ubi sentiscis tristem: tua uulnra: plagam,
Admonitu debes iam uigil eſe Dei.
Nec mala quæ toleras, uerum tua crima defle,
Et poenam culpate meruisse dole.
Sume crucem, & perfer, uirtutes illa ministrat,
Spina uelut niueas gignit alitq[ue] rosas.
Fœminæos genitus depone, flagrantior æquo
Non debet magni pectoris eſe dolor.
Haud fira tempestas omnes graſſatur in horis,
Et manet ex multis una serena dies.
Cum tua fors flenda est, aliorum resipice casus,
Sic mala fortuna mitius ipſe feres.
Exemplis discas patienter damna subire,
Impete ne subito pectora fracta labent.
Elige quæ pia sunt, fortunam uincere frenendo,
Ut bene coepisti, sic bene semper eas.
Nec Sarbanæ, nec cede malis, Virtutibus insta,
Duret in aternus impetus ille moras.

C Infelix

In felix magis liuor uirtutib; obstat,
Inuidiam Virtus imperiosa premut.
Sitibi deficiunt ad creditā munia uires,
Nec molem offū sustinuisse potes.
Procuras ardenti cœlestia numina uoto,
Auxiliūq; Dei supplice corde pete.
Quemlibet omnipotens certo facit ordine sortem.
Impositamq; sibi sustinuisse crucem.
Ille tuos animos pariterq; & pondus acerbum
Cernit, & auxilium quod frat, unus habet.
Non quenquā, quā ferre potest, magis aggrauat, illa
Ponderibus uires efficit et cœpare.
Praua pium studium si consuetudo moratur.
Senjim est opposito dissoluenda modo.
Transfer in æthereus sedes tua lumina, fumus
Qui uenu è terris turbida corda ciet.
Dilige sed purū puro quoque pectorē Christum,
Iaq; salutifram, quod iubet ille, pūta.
Christicolaè quoties peragunt sacra publica, cœtus
Tu quoque pars huius quantulacunq; sies.
Quare Deum uere si uis te iungere sanctis,
Crebrius & sacro participato cibo.
Cælo postponas peritura gaudia uitæ,
Et totus mundus qua bona cung; tenet.
Gloria qua iustis animi uirtute paratur,
Durat, & in nullos est periura dies.

Elos

ELEGIA. IX.

Dulcissimū haud quicquā est uero nec maius amore,
Si tamen et pure suspicit ille Deum.
Qui ppe deum contra debes adplaudere nulli,
Turpe est mortales antetulisse Deo.
Defendit quicquā malos, hos in seculis urget,
Et se participem criminis esse facit.
Obsequium si quis peccanti prestat amico,
Alerius nox se facie esse ream,
Instrue sed mitis casuramq; erige frarem,
Quotidie uariè labitur omnis homo.
Turpe est infantes mordaci rodere lingua,
Letiseraq; pījs necesse fraude dolos.
In te confici fueris si criminis insons,
Opprobriumfumos esse putato loues.
Inuidice morsus patiens fer, noxaq; retro
Obrectatoris per caput omne ruet,
Arte sua impictus ipsam se sape peremut.
Et mala mens propriis est patet facta olla.
Tupius et lenis errantem corrige audacum,
Præbebitq; aures carens ille suus:
In que uiam ductus diuini luctus ueiri,
Incipiet puro corde uidere diem.
Nil melius fungit, iunctos aut seruare amores,
Morigerat mutuus quā pietatis honor,

C 2 Fortunatus

Fortunam mundi conferto umbræque rotæq.
Semper enim lubrico fluctuat illa pede.
Si cupis à flagro proprios arcere penates,
Consorti nunquam noxius esto uiro.
Quippe qui utriq; sua dulces ab imagine notas
Indidit, ad poenas damna dolosq; rapit,
Dente Bionæ iustos proscindere, sontens
Te male conficij criminis esse facit.
Durus in alterius mores inquirere noli.
Si tu delictis altior esse cupis,
Nam tua si penitus scruteris pectora, cernes
Quam vultum multis turpior ipse fies.
V& tibi, cui tumidos distendit opimio sensus,
Solaq; q; tantum quæ facis ipse prob; us,
Cum medicam ægrotu curam promittis opemq;
Ulceribus plenus tu miser ipse scates.
Cum uariè incerbis alios, errataq; multis
Obiectas, uicio pessimus ipse mades.
Aut medeare tibi, corpusq; animumque repurga.
Aut nulli medicas porridge stulte manus.
Præfraci è nullum obiurges, ne uindice Christo
In statu deiçiare tuo.
Felices, quorum placidas innoxia mentes
Pax alit, et sanctæ simplicitatis amor.
Crede mihi implexos sapientia uera relinquit,
Subdola nec sacrum pectora flamen agit.

Elegia

ELEGIA X.

In stabilem mundi fortunam ludere cernis,
In fraudes ne te turbet agatque, caue.
Cum sis mortalis uitæ breuis atque caducæ,
Consilia ex animo pelle superba tuo.
Ne male te oblectet quorum mox præterit usus,
Neuc hamos, esca pelliciente, uores.
Eneruati luxu multos obſcena libido,
Blandidulisque dolis insidiosa necat.
Sed tu perge, pijs sudoribus itur ad afta,
Perge, nec à cœpta dimoucare uia.
Dulcis imago Dei est uirtus, hæc sola perenne
Nomen, inexpletæ neſcia mortis, habet.
Ne tamen ipse tuis te laudibus euehe, testens
Ipsum te uitæ ſit ſatis eſe tuæ.
Conſcia ſint recti tibi pectora, cœlitus ille
Mercedem certam qui bene uiuit, habet.
Cum ſtas ante Deum cristas depone superbas,
Et nihil hoc coram corde tumente geras.
Iam prope finis adeſt, flagrumque paratur inertii.
Mundabitque habitis meſib; ignis agrum.
Quare age, qui uariè necis fraudemque dolumque,
Teque oculos hominum fallere poſe putas.
Angelicos domini saltim uereare ministros,
Quorum magna tibi copia ſempre adeſt.

C 3 Iudicis

ELEGIA XI.

Judicis et quicquam timidus perpende bilancem.
Et cuncti rex animo turpia pelle tuo,
Ne mollem ducas ignava per oca via m.,
Oca ceu pestem, desidiamque fuge.
Redditenda est domino manuū tibi pensa tuarum,
Atque quibus fuerit uita peracta modis.
Sic ergo degas, ut coram iudice Christo
Irrepidam causam uictor habere queas.
Non simul extincto moritur cum corpore urens,
Sed meriti precium uiuida semper habet
Toga Dei est uirtus, hanc prius tege, cuique
Moribus ornator cælporentis cris.
Omnia cum nobis studio sudoreque constent,
Felix, quem cœli cura laborque fôrue.
Ouitæ facies, ò gaudia summa futuræ,
Obona per nullos interitura dies.
Num quisquam æternæ fando magnalia uitæ
Promere, uel linguis explicuisse potest?
Quicquid aliu tellus, quicquid natura creauit,
Omnia uix bullæ sumus, et umbras sumus.
Omnia consumenda rapit fortuna, diesque,
Sanctorum firmum stat sine fine decus.

Fortuna insidiis fugito, sed tempore duro,
Virtutum imperio subdita fatâ rege.
Nec sua casus uenientes mole fatigent,
Instrue consiliis tam tua corda p̄ys.
Maxima mortali generi est possessio, uincit
Omnia que donis, Philo/ophia, suis.
Astatim annos hominum puros subit illa, grauesque
Telluris curas uel magis angue fugit.
Ocia quid sequerist aderit cum senior at.
Mæribus iuuenes sic perysse dies.
Ocia multorum causa est, et origo malorum,
Ergo age continuus sit tua uita labor.
Sperne uoluptates, Et turpia gaudia carnis,
Nam multos uarijs implicuere molis.
Si quis ad obscenæ propenso pectori fertur
illecib⁹, uolum coguet esse breuem.
Culpa sed è contra non tempore tolliunt ullo,
Pœnaque perpetuo suppli sumque manet.
Si tibi diuitia, si blanda pecunia crevit,
Et præbet largas tam tibi mensa dapes.
Pauperie presum ne durus despicere, summus
Despicat pariter ne tua uota Deus.
Tempore qua pœnit, cœlum cum ualemus in alium,
Quo nulli fures penetrare queunt.

Cæteræ

Cetera fortuna bona mors rapit omnia, sola
Quas in opis dedimus, nos comitantur opes.
Congeris in cælum, quicquid largiris egeno,
Liberius Christus, qui bona reddit, erit.
Contentus modico luxum fugie, ne mala finem
Imponat uitæ pœna dolorque tuæ.
Parcus semper eget, semperque adspicit auarug
Ad plura, immensaque est miser inter opes.
Quid male diuitijs inhius, periturus in illis?
Iratus superos semper auarus habet.
Ne te per uitias spera ditescere fraudes,
Diuina stabiles arte parantur opes.
In nos occulti uigilat sapientia fati,
Euerit præceps impia lucra Deus.
Quid miser alterius proprium sudore saginas
Corpus? in expleto que omnia uentre uorua?
Quid carnem exhausti miserandaque uiscera fratris
Esuris? è que in opis sanguine lucra petis?
Imperia pinguis sunt alieno membra labore,
Et fouet iniustus corpora foeda cibus.
Donce terribili properata potentia mortis
Pinguis per stygias funera mergat aquas.

Elegia

ELEGIA XII.

Ne tua sit cuiquam uirtus damnoue doloue,
Nam meriti precium qui beneficit habet.
Nulla sodalitas iungas male fædera contra
Christum, sed summa dilige mente deum.
Ne quando illius convictus uoce labascis,
Obruat atque humeros pœna inopina tuos.
Materius totu tractabis pectora honestia,
Id studium est uitæ lmea prima pie.
Infera despici, si gaudia queris olympi,
Nam nul diuinum fætida terra sapit.
Et nunquam superum tangit domicilia, quisque
Turpia mundanae crimina carnis amat.
Vulgaris amat uentrem, famæ nec nomina curat,
Verus in excelso pectore uiuit bonos.
Dulcis amor famæ est, recti cælique cupido
Regnat in innocuis imperiosa uiris.
Viae Deo sancte, Virtutibus astra petuntur,
Contentus paucis uiuit: diues eris.
Sed tu qui totus scelerato uenditus auro,
Maiores captas semper auarus opes.
Quid tua sollicitus adfligis pectora curis?
Tristitiaque animum conficis usque tuum?
Quid facis in omnes cur toti traducere noctes
Non pudet? an uitam turpia lucra fouent?

D

Dum

Dur male divitij*s* imbias rebus que parandis,
Immensusque auido pectore queris opes.
Ecce uenit tristis tacito iam proxima gressu
Mors, ex infidij*s* te que tuosque petens.
Quid tandem facies cum te Deus ipse vocabit?
Cum cernes oculis horrida futu*r*ris?
Quid tibi iunc curie, quia charum proderit aurum?
Et quidam tumido corde superbi honor?
Quia male per fraudes, per malle pericula queris.
Eripui subit tempus, & horror opes.
Omnia linquatur, nudus transibis ad orcum,
Et sicut corpus uernibus esca tuum.
Ergo age pone malum, qua te male distrahit, artem,
Pone graues curas, pectore pone dolos,
Credere ubi quamquam longos sibi sudat in usus,
Consuit et technas impius usque suas.
Solus habet credidit utamque Deumque fidelis,
Solus et immotus corda quieta gerit.
Solus qui domino fidit praesentia sentit
Numina, et auxilium semper adesse Dei.
Ex: am intent et Saibani licet undique, Christus
Victor pro populis sicut tamen ipse suis.

Elegia

ELEGIA XIII.

Heu male uirtutes praesentia secula trahant,
Heu male nunc aries tu*r*is porta nostra frument.
Quotus quisque bonum est, qui uuit firmus et a quo
Pectore qui fortem rectus ueranque ferat?
Cum fortuna fauet plures cum uanitatis amici,
Inuenies paucos si tibi dura toneat.
Ac uelut rapidis agitantur folia uentis,
Sic uaria dubius forte non uetur amor.
Sed pia quem solido finxit doctrinal labore,
Semper hic immoto pectore firmus agit,
Cum res sunt crepidae, cum casum fata minantur,
Turpe laborantem deseruisse domum.
Te decet adfectio semper, dum uiuis, amico.
Qualibet auxilium parte iubile tuum.
Res duras patiens, & firmo pectore suffer,
Regia uincenti quippe corona datur.
A spira dulcescunt, interrita dammodo uiribus
Ornet, & aduersum temperet ipsa malum.
Vera solet multos pietas tolerare labores,
Sed certos circu singula damna Deus.
Sed tu qui soli semper tibi uiuis auare,
Et propria spectaclos emolumenta regi.
Siccine perpetuis peccatis cruciabere curis?
Et querulus animus noce*r*is pauper et nos

Non quia paucatib⁹ sapiens fortuna miserrat,
Sed quia plura cupit, pauper in opisq; manes.
Plura cupit, semperq; animam testaris auarum
In faciabilibus sollicitudinibus.
Si te damno, se nunquam requiescere curae,
Contentumque tua uiuere sorte finunt:
Ne quicquam occulisti tibi pondus, ra congeris auris.
Horrea ne quicquam tu tibi fruge reples.
Es opibus finis, est et pia forma parandis,
Divitijs certum dī statuere modum.
Principio modicum semper, quam umq; necesse est,
Vtibus ingenuo quare labore pijs.
Quod satis est, satis esse finis, nec turpiter aurum
Corde superuacuum luxuriantē petas.
Deinde tuum certa pectus ratione gubernas,
Si bonus et cingquam uelle nocere caue.
Omibus, ut fortuna finit, prodesse memento,
Aeternoq; piis uiae studiq; Deo.
Praterea innocuos quæ fors tibi cunque labores
Verterit, hanc animo tu tibi laetus habe.
Pulchra est pauperies, diciq; meretur honesta,
Quæ facilis nobis et bene culta uenit.
Quin neq; pauperis est, qui fortē lacrimas ad omnem.
Quod præstio est, bilari pectorē ferre potest.
Nam quem pauperies nullo grauat onore, diues
Pertinet, et summis non careat ille bonis.

Sed

Ed nulli tranquilla potest contingere uita,
Corde nouas audiō qui male querit opes.

ELEGIA XIII.

Delicias, et opes, et auari gaudia uentris
Despicias facile, si peritura scies.
Deditus ille cebris iam nunc Epicurus, et auri
Muñere luxurians, ut rosa uerna rubet,
Bxiguam interpone moram, et post paulo uidebis
Conuersam in nibilum, quæ fuit ante rosa.
Si ruit et uitijs frater male laxat habenas,
Admone eum pœnæ iudicij. Dei.
Alterius tristem magis fer pectorē casum,
Ludit, et inconstans Sors uagabunda futu.
Bximia est uirtus aliena sorte moueri,
Et damno fratris condoluisse sui.
Hac motus bonitatē alti Rex summus olympi,
Auxilium et therea lapsus ab arce tulit.
Ne chari nimium deplores funus amici,
Nam pariter cunctis illa terenda uia est.
Quin quo quisq; prius uita bene transigit et uirtus,
Ocyus hoc alijs ille beatus erit.
Expectare iubet, sed libere et absq; timore,
Extremum uitæ Philosophia: diem.

D 3

Qos

Quo libet ex a quo mortali scilicet natos
Mors fibi subiectos, et dolor omnis habet.
Sed si quis patiente suo sitre corde dolores,
Maxima pro luctu gaudia s'pe capit.
Ipsum te explorans, qui sis te iudice disce,
Ira tuus q' ubi desinet esse Deus,
Ne sis vindicta cupidus, nec cede furori,
Sed Christum iusti iudicis iustar habe.
Peniteat scelerum peccatumq; exue, Christus
Et iubet et uicum posere posse facit.
Erigit illa fides titubantia pectora, nosque
Effici ut simus dulci imago Dei.

ELEGIA XV.

Obsequiis concrescit amor, durissima s'pe
Obsequio uerius pectora uincit amor.
Rara fides adeo est, qua nulla territa sorte:
Fortunam constans inter utr' inque manet.
Nil prodesse iuvat prauis, ingrata malorum
Immemor accipi mens sol' et esse boni.
Qum etiam inuenies, qui noxia multa reponet,
Necet et hostiles pro pietate dolos.
Ne capies audi' certis incerta rihicit,
Neu dubiam prezzo s'pem male Janus emas.

Stringitur

Stringitur implicitum praedura compede membrum,
Sed mentem uincit am sollicitudo tenet.
Tu tamen hanc animo studio se submoue pestis,
Occultis Sathanæ ne capiare doles.
Viae deo, cristusq; pi'e miseratus egenos,
Accipias animo liberiore bonos.
Iustus is est, gelidae qui pocula porrigit undæ?
Quiq; in opem tenui, cum licet, arte iuuat?
Quid si quis sanctos se totum ponat in usus
Pauperis? hac maius quid queat o'f fidel?
Ne male ditescas in opem commotus amore,
Quippe deo iusti manera sola placent.
Pauperibus laturn opem, tua propria s'parge,
Zizanice coram sunt aliena Deo.
Vt si forte aliquis alienum slercoret agrum,
Et sua in alterius semina condat humo.
Sic male qui rapto diuinum numen honorat
Munere, ne quicquam fatu Deumq; colit.
Gemina ne scelerum sparg. us, nam tempora me'jib
Adjunt, agricultor qui probet, ignis erit.
Ex nostris uicis Stigij dominator auer'na
Nos contra causam materiamq; rapit:
Hicq; armis solito de more potenter abusus.
Excitat inuisita bella cruenta manu.
Frangere qui uires tanti desiderat hostis,
Protinus abyctat quod m'le crimen habet.

N am

Nam sic exutus Sathan perniciens alii
Paser ut implorans nul nisi risu erit.

ELEGIA XVI.

Vae tibi, qui duro pietatem e corde recludis,
Nec superos ulla religione colis,
Cum Phœbus totum radijs illuxerit orbem,
Impius in tenebris lumina cœca geres.
Vae blasphemæ tibi, nam iudicis ante tribunal,
Quo defendaris nil malefanus habes.
Vae scelerate tibi, Christus quo tu male tendis,
Iustus in ætherea legifer arce sedet.
Vae lucri cupido, quia post tua tristia fata,
Æterni absument impia membra facies.
Vae qui desidia uitam profundis inertis,
Olim mære bis sic perisse dies.
Vae tibi qui tumido gestis ab domine uentre,
Mox per am luxus ingluvieque dabis.
Bfuriente nigrum stomacho transibis ad orcum,
Obratus æterna te crucianti fame.
Vae qui corde tumes, mox fœda sepulchra subibis,
Et nimium sero, qui sis, Tundis, scies.
Vae scortatori, stolam dum crimine fœdat,
Pellitur è sancto deicytusq; thoro.

Vae famulis ð Bachæ luctu, en potula linquens,
Mox q; sitim tecum supplicium q; ferrent.
Vae tibi, qui fratrem dictis proscindis amaris
Tu quoq; mox pœnam tanquam homicida laeso.
Impius insonti fraudes dum necitat hostis,
Se saepe inuento conficit ipse dolo.
Vae tibi, quem turpi delectat crapula luxu,
Mox ferret iugulum mors inopina tuum.
Dum uentri incumbis, tacito consumetis aūo,
Ut que dies celeres sic tua uita perit.
Vae hypocritæ tibi, nam cum sua pabula pastor
Subtrahet, ostendet pellis ouina lupum.
O uerè felix, ð terq; quaterque beatus,
Angustum innocuo qui pede carpit iter.
Namque coronatus uitæ uirtutibus actæ,
Suprema è terris ardum astra petet.
Felix, qui potuit contentus uiuere paruo,
Nec se sollicitis conficit usque malis.
Felix, cui sati est humili requiescere lecto,
Et placidè tuto ponere membra thoro.
Felix, delitus mundi qui calcat opimis,
Contra hostem statuet sancta trophy a suum.
O bene felicem, uigili qui pectore fundit
Pro rebus sacris nocte dieq; preces,
Totus et incubit sancto uirtutis amori,
Non unquam in mortem concidet ille malam.

EPIGRAMMA TA EIVSDEM.

NE PÆDAGOGI PLAGOSE
tractent pueros.

Qui tenerum imposita puerum moderaris habens,
Non ira celeri, sed ratione rege.
Imbue sed sensim placidis iuuenilia Musis
Pectora, successu sic bene crescat opus.
Ut si quis certos anumantia format in usus,
Parere astuta mitior arte facit,
Dulcibus hortatur uerbis monituque magister,
Atque rudem leni uerbere frangit equum.
Sic tu, dum tenera puer est cruce, benignè
Mollia præceptis instrue corda bonis.
Blandidulis hortare modis, nec protinus ira
Seuiat, & ferula umdice tractet opus.
Mollia perpetuis durescunt corpora plagiis,
Affuetus stragro, nil nisi cæsus aget.

IN DOCTOREM QVENDAM
Italum, superbè ambitiosum.

Cur tanto frustra conamine niteris altos
Nunc capiti titulos imposui se tuo?

Cur

Cur misere liuens urit tibi gloria pectus?
Vento saq; animos ambitione fides?
Fallitur humanis quicunque uenatur honores
Viribus, aut fidit fratribus atque dolis.
Nemo potest quicquam proprio sibi sumere marte,
Munifico uiuax à Ioue uenit bonos.
Qui deus æthereis de sedibus omnia cernit,
Ac fides arbitrio cuncta creat a suo.
Ille uocat quemcumq; lubet, certaq; seorsim
Sorte creaturas nominibusq; regit.
Nunc bene fortunans miseris extollit in altum,
Tradit & exilibus regias sceptra uiris.
Nunc alios contra titulis auroq; tumentes,
Deiçit, & dotes repetit ipse suis.
Non multo omnipotens patitur regnare superbos,
Tempore, per præcepis protinus alta trahit.
Donec in exemplum reliquis submissa gerebat
Pectora, rex Saulus nobile nomen habet.
Laudibus euebitur donec nulla ardua tentat,
Obseruatque sui uerba sacrata Dei.
Viribus at postquam proprijs ac nomine fretus
Imperat, & temere quod lubet, audet opus:
Postquam expresa Dei uiolauit iuſa superbos,
Et sibi clam ueuit, et accumulauit opes.
Oppedit dominum, moxq; omni exutus honore
Corruuit, ac titulis excidit ipse suis.

B 2

Ergo

Ergo age, si superis optas bene uiuere gratias.
Fortunaq; cupis p̄spere frui,
Cælius expectat titulos, & cuncta salutis
Dona stude soli contribuisse Deo.
Qui sua per uictoras exaltat nomina fraudes,
Per præceps p̄prio corruit ille dolo.

IN HYPOCRITAM.

Siccine ad immensos tumidè spirabis honores?
Siccine per fraudes nomina summa petes?
Sed titulis ridere nouis, atque omnia falso
Fingere, quo tandem quod cupis iße queas,
Ore quid profers, aliud sub corde uolatas,
Ut tibi dum profis, quemlibet inficias,
Si quis te fortassis adit, scis reddere uoces
Mellifluas, dulcis prodit ab ore sonus.
Nil nisi si ater habes, frater tibi semper in ore,
Omnia sunt uerbis semper amica tuis.
Sed mihi si parua detur contingere rimam,
Atque animos penitus cernere posse tuos.
Ab quantæ recubant falso sub pectora fraudes?
Quanta dolis moles, insidiae que latentes?
Impie num spheræ te facia laicere tuosq;
Non unquam in lucem posse uenire dolos.

Falleris

Falleris, est stabili qui digerit omnia nutr,
Omnia qui firmis tractat agitq; modis.
Immensum rapido qui cælum flumine uersat,
Et cogit leges sidera summa pati.
Ille tuq; sceleri fixit (certo ordine) metas,
Et quam dij simili sis tibi, testis adeſt.
Tolle tuos oculos, & mentis lumina, sumum
En tibi fili minibus cernis adeſe Deum?
Conſcia nonne tibi toties iam pectora mouit?
Pectora te contra quæ furioſa fonant,
Sed nequit in cæco uires medicamen babere,
Nec redit herbarum mortuus ullus ope.
Sic tu non illa pergis medicabilis arte,
Semper in exitium subdole perge tuum.

RATIO VITÆ AC TEM- poris habenda.

Præteriti penitus reputo cum temporis æuum,
Cum subit ab quo sit uita peracta modo.
Et quoties sanctos, te te pater optime, uultus
Offendi studijs criminibusque meis,
Non secus obſtupeo, quām qui submersus in undis,
Viuit, & est uitæ nescius ipſe ſuæ.
Aut qui pro scelere adūto crudelia fata
Cernit, et ad pœnas iam moriturusabit.

B 3

Sic

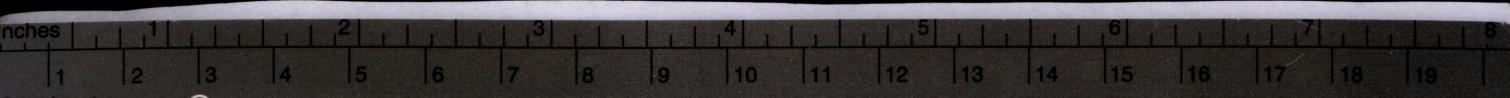
Sic miser horribili præsentis imagine mortis
Exanimor, sensu deficiente meo.
Sæpe nubi subeunt ingratae tedia uitæ,
Et uoto pœnam fataque tarda uoco.
Sed frustra hac agito: frustra præcordia cura
Anxia: iam misero nil ualitura: tenet.
Nemo potest ullam transacti temporis horam,
Aut seniel elapsum restituisse diem.
Transit et est ætas nulla reparabilis arte:
Continuò cursu tempus ut unda fluit.
Ne tamè et posthac moeror quoque crescat acerbis,
Et mihi perpetuò poena luenda siet.
Dum licet adnitar quæ restant tempora uitæ,
Rectius & mores instituisse meos.
Tu pater omnipotens adspira, ut pectora sanctis
Spiritus ætherea missus ab arce iuuet.
Vos moneo pueri donec virtutibus ætas,
Et Musis uita est commoda uespera sacris,
Custodiote animas & nullam turpiter horam,
Nullam desidia perdite queſo diem.
Nullius iatura rei preciosior unquam,
Quam male præteriti temporis eſe potest.

MAGNIFICVS D. STEPHANVS
MAYLAD, Comes Transyluaniax, perfide
sub induciarum pactionibus captius à
duobus Vayuodis, altero Molda
uix, altero Bulgariax, Et à
Turcis in perpetuam cap
tivitatem abductus.
Anno M. D. XLI.

Bishonijs quondam qui formidabile nomen
Gentibus, & patriæ gloria ſpesq; fui.
Nunc ego ſedifrago nimium malè credulus hosti,
Incurri Gethecas præda petita manus.
Quiq; armis potui decus immortale mereri,
Perfidia captus uincula dura gero.
Exemplo monitus fugi Turcica fædera, nescit
BARBARA Gens regnis præpoſuisse fidem.

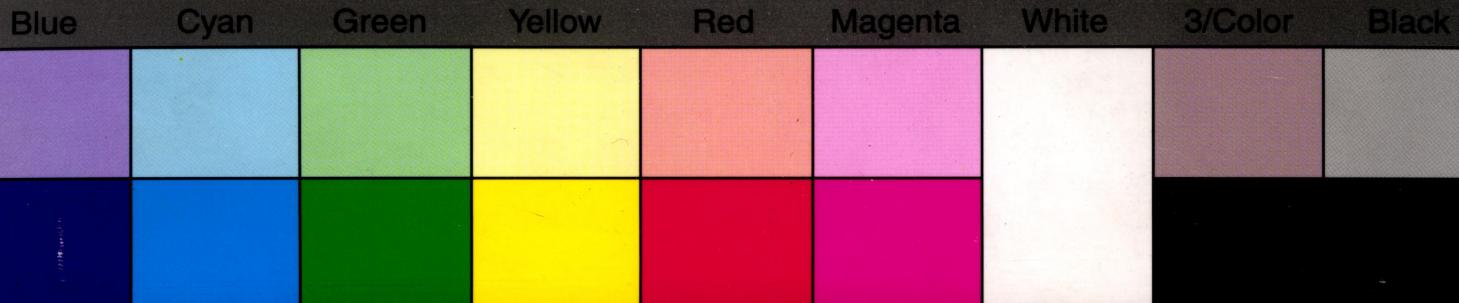
IMPRESSVM IN
INCLYTA TRANSYLVANIAE
CORONA.

ANNO M. D. XLIII.

TIFFEN® Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Sic miser horribili praesentis imagine mortis
Exanimor, sensu deficiente meo.
Sæpe mihi subeunt ingratae tedia uitæ,
Et uoto pœnam fataque tarda uoco.
Sed frustra hac agito: frustra præcordia cura
Anxia: iam misero nil ualitura: tenet.
Nemo potest ullam transacti temporis horam,
Aut senecte clapsum restituisse diem.
Transit et est ætas nulla reparabilis arte:
Continuè cursu tempus ut unda fluit.
Ne tamè et posthac moeror quoque crescat acerbus,
Et mibi perpetuè poena luenda siet.
Dum licet adnitar que restant tempora uitæ,
Rectius et mores instituisse meos.
Tu pater omnipotens adspira, ut pectora sanctius
Spiritus ætherea misus ab arce iuuet.
Vos monco pueri donec virtutibus ætas,
Et Musis uita est commoda uestra sacris,
Custodite animas et nullam turpiter horam,
Nullam desidia perdite queso diem.
Nullus iauraria rei preciosior unquam,
Quam male præteriti temporis esse potest.

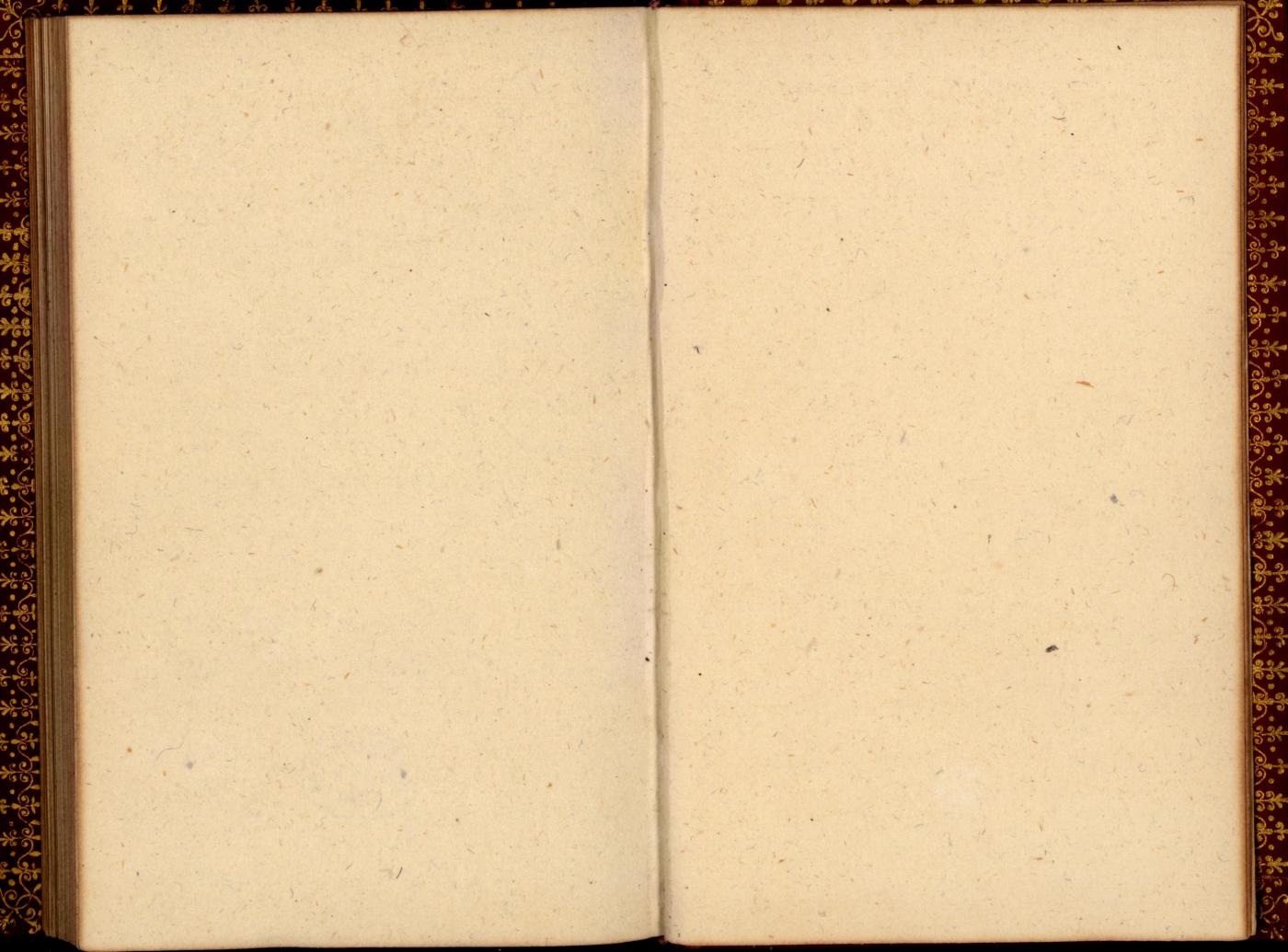
MAGNIFICVS D. STEPHANVS
MAYLAD, Comes Transyluaniae, perfide
sub induciarum pactionibus captius à
duobus Vayuodis, altero Molda
uix, altero Bulgariæ, Et à
Turcis in perpetuam cap
tivitatem abductus.
Anno M. D. XLI.

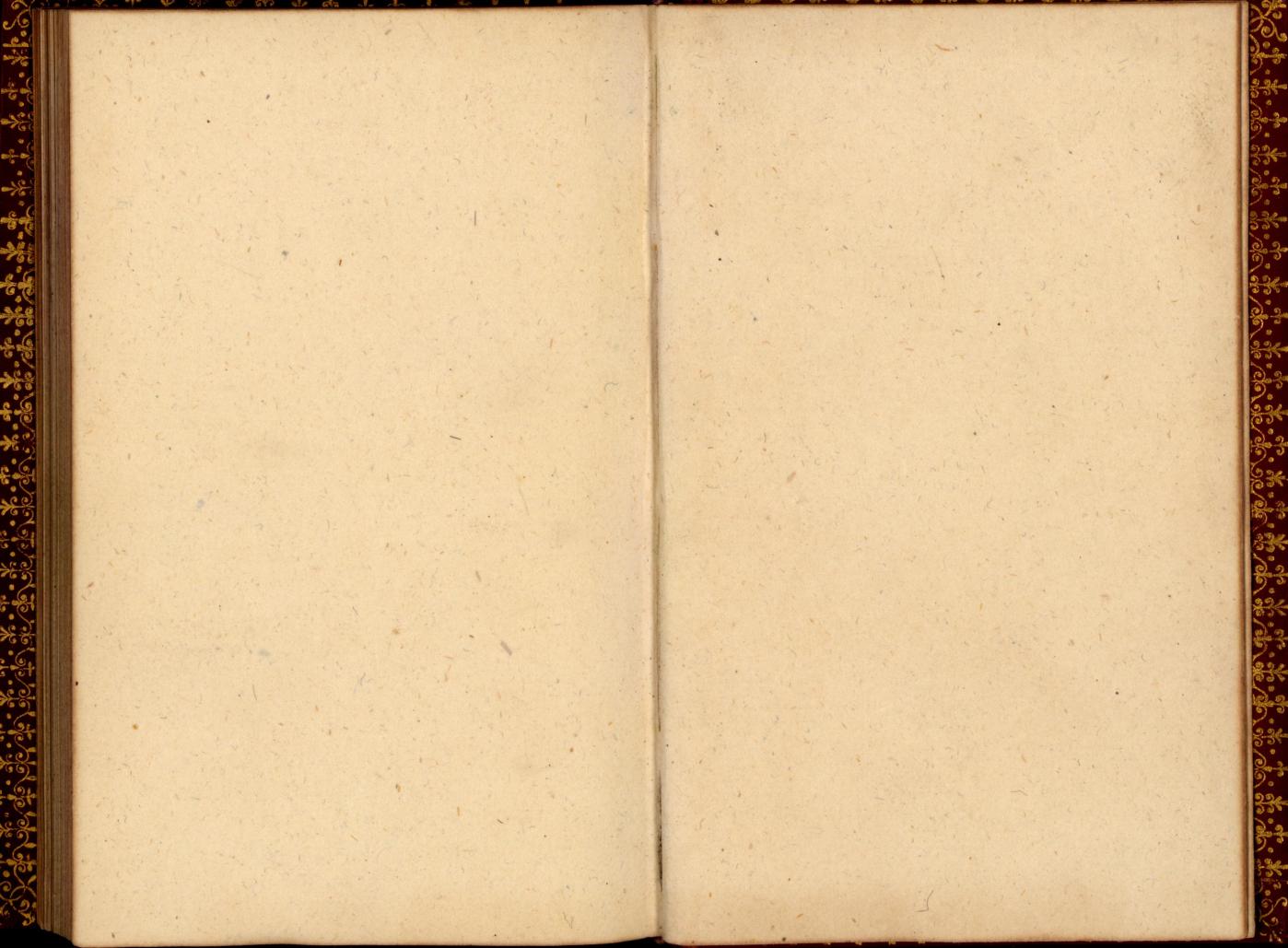
Bisthonijs quondam qui formidabile nomen
Gentibus, et patriæ gloria spesq; fui.
Nunc ego sedifrago nimium male credulus hosti,
Incurri Gethicas præda petita manus.
Quiq; armis potui decus immortale mereri,
Perfidia captus uimula dura gero.
Exemplo monitus fuge Turcica fædera, nescit
BARBARA Gens regnis præposuisse fidem.

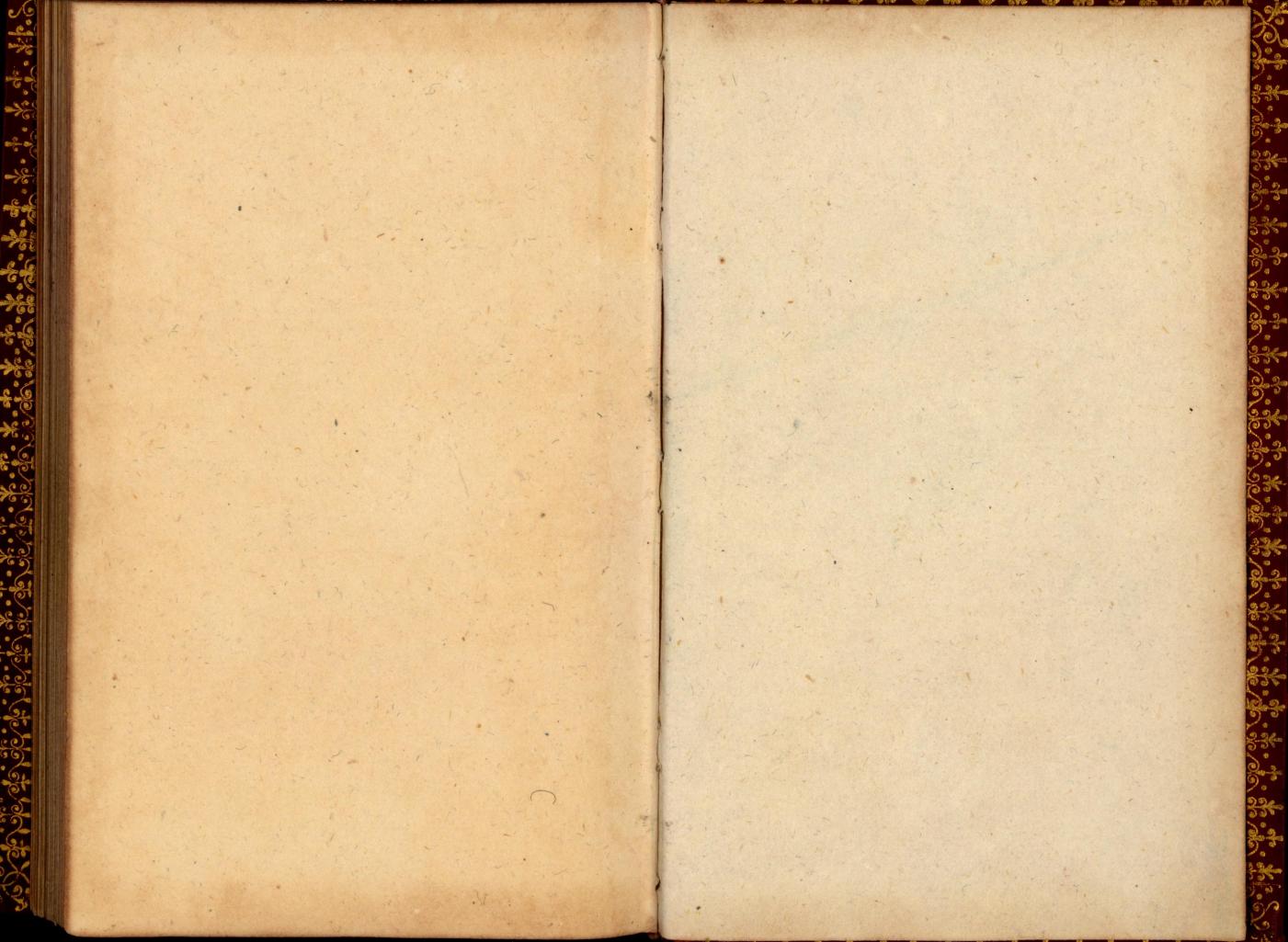
IMPRESSVM IN
INCLYTA TRANSYLVANIAE
CORONA.

ANNO M. D. XLIII.

Digitized by srujanika@gmail.com

